

BUDYNEK, KTÓRY ŻYJE

SPORTOWA
ARCHITEKTURA
REGIONU
2016

arch. Paweł Świerkowski
arch. Bartosz Dawid Jarosz,
partnerzy w spółce Neostudio
Architekci Świerkowski Jarosz Sp.P.

Idea formalna Hali Sportowej AWF w Poznaniu opiera się na świetle – jego wszechobecności poprzez całodobowe, zmienne warunki oświetleniowe – oraz jasności założenia, nawiązując do jasnej, szlachetnej strony sportu i rywalizacji sportowej. Uzyskano w efekcie mocną w wyrazie, charakterystyczną zabudowę.

W ostatnich kilkunastu latach w Polsce położono nacisk na rozbudowę sportowej infrastruktury, począwszy od małych podupadających boisk osiedlowych i szkolnych, stadionów lekkoatletycznych po stadiony miejskie, w tym te piłkarskie na EURO 2012. Uczelnie wyższe, korzystając z różnego rodzaju finansowania inwestycji, rozwijały i poprawiały swoje możliwości dydaktyczne poprzez budowę nowych obiektów i rozbudowę całych kampusów uniwersyteckich. Takimi właśnie możliwościami i chęcią rozwoju kierowały się władze poznańskiej Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego. Wykorzystując środki ministerialne Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwa Sportu i Turystyki, podjęły decyzję budowy obiektu o szczególnym znaczeniu dla sportu – dydaktycznej hali sportowej. W tym miejscu należy wskazać ważnego partnera AWF w Poznaniu, czyli Polski Związek Hokeja na Trawie – PZHT, któremu to między innymi obiekt będzie udostępniany jako zaplecze treningowe oraz na rozgrywki pozasezonowe. Mając na uwadze funkcję i charakter prowadzonej w nim działalności, nie można zakwalifikować tego budynku jako hali widowiskowo-sportowej, ale jako wielofunkcyjny obiekt dydaktyczny, w którym swoje miejsce znalazł Zakład Teorii i Metodyki Zespołowych Gier Sportowych poznańskiej AWF.

Uczelnia w Poznaniu od kilku lat konsekwentnie tworzy nowoczesny kampus uczelniany w samym sercu miasta, choć do niedawna Akademia rozsiadała się w 11 miejscach w całym Poznaniu. Dwa lata przed wybudowaniem bohatera niniejszego artykułu oddano do użytku boisko lekkoatletyczne i budynek dydaktyczny.

Układ urbanistyczny. Sąsiedztwo kampusu

Głównymi założeniami do projektu było między innymi stworzenie budynku, który dopełni założenie kampusu AWF w Poznaniu oraz będzie stanowił zakończenie prostopadłej osi do ulicy Królowej Jadwigi, którą rozpoczyna gmach główny autorstwa architekta Marka Leykama. Teren działki, na którym zaplanowano inwestycję, za-

Udało nam się wypracować budynek, który żyje i w różnych porach dnia oraz warunkach oświetleniowych raz zachwyca, a raz jest them

budowany jest, oprócz ww. gmachu, budynkami dydaktycznym i administracyjnym rektoratu, a dużą część przestrzeni centralnej zajmuje nowo wyremontowane boisko do gry w hokeja na trawie wraz z okalającą je bieżnią lekkoatletyczną z kilkurzędowymi trybunami. Kampus położony jest w południowej części śródmieścia Poznania, w części klinów zielonych przy ciągnącym się niedaleko korycie rzeki Warty. Sąsiedztwem dla niego są m.in.: zabudowa wielorodzinna powstała na starych stadionach lekkoatletycznych, niefunkcjonujący stadion im. Edmunda Szyca oraz fragmentarycznie zabudowywane tereny zielone nad

brzegiem rzeki. W tym miejscu niegdyś przebiegała linia rejonu strzeleckiego rdzenia, jak i pierwszego rejonu strzeleckiego rdzenia Bastionu II Brünneck (1850–54, 1901–4) należącego do Twierdzy Miasta Poznań.

Ze względu na możliwości terenowe zabudowa kontynuuje ww. oś, mimo ograniczonych możliwości inwestycyjnych wynikających z braku ciągłości własności gruntów AWF na sąsiednich działkach. Inwestor położył szczególny nacisk na zapewnienie odpowiedniej powierzchni dla założonego programu dydaktycznego zgodnego z wymogami dydaktycznymi i standardami PZHT oraz estetycznego

dopełnienia granicy kampusu. Wynikiem tego jest zabudowa, która wpisala się w gabaryty wcześniej wniesionych kubatur – składająca się z czterech kondygnacji nadziemnych, w tym przestrzeni technicznej pod dachem i częściowo podpiwniczonego fragmentu, z którego wykonano wyjście w postaci tunelu na teren boiska.

Funkcja obiektu

Nowo wybudowany obiekt jest przeznaczony dla Zakładu Teorii i Metodyki Zespołowych Gier Sportowych i dlatego jego sercem jest wielofunkcyjne boisko sportowe, na którym wyznaczono linie stref do sportów takich, jak: piłka ręcz-

Hala sportowa AWF z pomieszczeniami dydaktycznymi

Adres: Poznań, ul. Królowej Jadwigi 27/39

Biuro projektowe:

Autorzy: Neostudio Architekci,
architekci Paweł Świerkowski, Bartosz Dawid Jarosz
Współpraca autorska: architekci Agata Dziemiańczyk,
Agata Superczyńska, Mirosław Wojcieszak,
Bartosz Wojciechowski, Maciej Witczak

Architektura wnętrz: Agata Superczyńska,
Paweł Świerkowski, Bartosz Dawid Jarosz

Architektura krajobrazu: Neostudio Architekci

Inwestor: Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu
im. Eugeniusza Piaseckiego

Powierzchnia użytkowa

(bez tarasu i pomieszczeń technicznych): 3715 m²

Powierzchnia całkowita: 8 543,36 m²

Kubatura: 39 478 m³

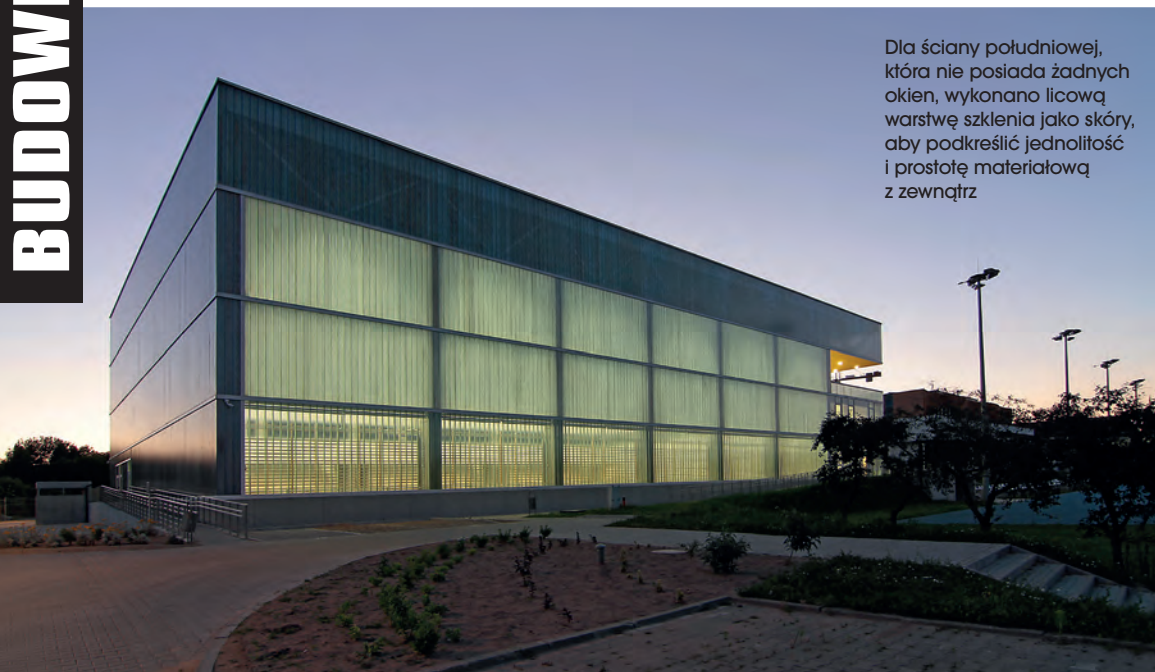
Projekt: 2012

Realizacja: 2013–2015

Koszt inwestycji: 18 685 332 PLN

Nowo wybudowany obiekt jest przeznaczony dla Zakładu Teorii i Metodyki Zespołowych Gier Sportowych i dlatego jego sercem jest wielofunkcyjne boisko sportowe

Dla ściany południowej, która nie posiada żadnych okien, wykonano licową warstwę szklenia jako skóry, aby podkreślić jednolitość i prostotę materiałową z zewnątrz

na, koszykówka, siatkówka (do rozgrywek rangi krajowej o wysokości 12 metrów), boiska treningowe dla koszykówki i tenisa. Bardzo ważnym aspektem jest to, że wykonana podłoga sportowa spełnia wymagania również dla gry i treningów w hokeja na trawie. Nieodzownym elementem dla takiego przedsięwzięcia jest umieszczenie profesjonalnych zespołów szatniowych, które w ilości 5 sztuk znajdują się na parterze, a pozostałe 3 w piwnicy, pełniąc funkcję obsługi zewnętrznej infrastruktury sportowej. Każdy z pięciu bokсів szatniowych posiada niezależne wejście na płytę boiska w postaci klatek, swoistych łapaczy, co stanowi bezpieczne rozwiązanie. Pomiędzy wejściami do szatni

Konieczność dostosowania założeń funkcjonalnych i możliwości przestrzenne działki spowodowały, że hala musiała mieć prostą, nierozbudowaną formę, co oczywiście nam odpowiadało i przez to znaleźliśmy inne, może nawet nietypowe środki wyrazu. Dokonać tego mogliśmy przy pomocy zabawy światłem, różnymi stopniami transparentności.

Dbając o konieczność zabezpieczenia odpowiedniego natężenia światła w pomieszczeniach, zaprojektowano ściany o płaszczyznach tynkowanych i malowanych na biało oraz zastosowano oświetlenie LED

umieszczono trzy rozkładane trybuny o łącznej liczbie 238 miejsc siedzących. Dookoła głównego boiska na parterze znajdują się magazyny na sprzęt sportowy na potrzeby sali, jak i do obsługi zewnętrznej oraz miejsce parkowania rozkładanych wysokiej klasy koszy do koszykówki. Stosunkowo niewielki hol wejściowy z szatnią i portiernią prowadzi użytkowników do części przebiegającej, administracyjnej (pokoje kierownika i obsługi obiektu) oraz, poprzez komunikację pionową klatek schodowych i windy, do części administracyjno-dydaktycznej na pierwszym piętrze. Przestrzeń piwnicy mieści znaczny magazyn o powierzchni 627 m² oraz pomieszczenia techniczne, gospodarcze i wcześniej wspomniane szatnie. Cały obiekt jest przystosowany dla użytkowników niepełnosprawnych, co stanowiło kryterium jego wyboru jako głównego miejsca odbywających się zaledwie kilka miesięcy po odnieniu do użytku Mistrzostw Świata Boccia Open 2015. Były to zawody prestiżowe, pierwsze w historii polskiego sportu paraolimpijskiego organizowane pod egidą Międzynarodowej Federacji Sportowej Bocci (BISFed), członka Międzynarodowego Komitetu Paraolimpijskiego. Ze względu na to, że AWF w Poznaniu posiada w swoich szeregach drużynę koszykarzy grających na wózkach inwalidzkich, zaprojektowano w przestrzeni piwnicy specjalne pomieszczenie na wózki sportowe.

Kondygnacja pierwszego piętra w pełni kontynuuje program dy-

daktyczny budynku. Na niej to znajdują się dwie sale dydaktyczne, laboratorium, siłownia oraz pokoje dydaktyków wraz z zapleczem administracyjnym w postaci sekretariatu. Wszystkie pomieszczenia są dostępne z korytarza, który w formie obejścia nadaje charakter ambitu jak w kościele gotyckim, gdzie arkady zostają zastąpione rytmem surowych słupów żelbetonowych. Piętro drugie zostało przeznaczone na pomieszczenia techniczne wentylatorów i pomieszczeń obsługi, w tym reżyserki jako uzupełnienia programu dydaktycznego z możliwością wykorzystania do przyszłej rejestracji nagrań i relacji z odbywających się na sali imprez sportowych.

Z korytarza II piętra można wyjść na taras, który posiada przeszklone fasady z wglądem na boisko hali, jak i szerokie poziome otwarcie na boisko zewnętrzne. Otwarty taras od początku był zamierzeniem celowym i oczywiście pełni funkcje użytkowe oraz widokowe, jednak najważniejszą z nich jest możliwość obserwacji i rejestrowania meczy z góry. Jest to istotny element analizy trenerskiej. W trakcie prac projektowych zrezygnowaliśmy ze względu na koszty z ruchomej, w pełni transparentnej elewacji. Istniała idea wykonania tarasu jako dodatkowego pomieszczenia. Jak widać, projektowanie to też czasami sztuka kompromisu. Ostatnia kondygnacja, bo tak można ją nazwać ze względu na wysokość, to nic innego, jak przestrzeń techniczna i pośrednio wejście na dach. Takie

rozwiązanie funkcjonalne w sposób zdecydowany wpłynęło na bryłę i charakter budynku.

Forma i faktura. Materiały

Konieczność dostosowania założeń funkcjonalnych i możliwości przestrzenne działki spowodowały, że hala musiała mieć prostą,

nierozbudowaną formę, co oczywiście nam odpowiadało i przez to znaleźliśmy inne, może nawet nietypowe środki wyrazu. Dokonać tego mogliśmy przy pomocy zabawy światłem, różnymi stopniami transparentności, co daje wieczorem efekt na elewacji, gdzie widać boisko i ruch graczy w malowniczym, niedosłownym ujęciu. Ze

W trakcie prac nad projektem i w wyniku rozmów z władzami uczelni pierwszy raz spotkalismy się jako projektanci z chęcią przyjęcia przez inwestora estetyki opartej o materiał surowego betonu

Jedynym rozbićciem i mocnym akcentem w prostej szklanej bryle jest prostopadłościennie wycięcie tarasu, które zostało podkreślone poprzez zastosowanie płyt cementowych w intensywnym żółtym kolorze

względu na rozmieszczenie pomieszczeń w odpowiednim układzie funkcjonalnym oraz technologicznym, w budynku zaprojektowano różne stopnie przezierności szkła profilowego. Dla ściany południowej, która nie posiada żadnych okien, wykonano licową warstwę szklenia jako skóry, aby podkreślić jednolitość i prostotę materiałową z zewnątrz – przez takie rozwiązanie forma stała się żywym organizmem w trakcie użytkowania. Jedynym rozbićciem i mocnym akcentem w prostej szklanej bryle jest prostopadłościennie wycięcie tarasu, które zostało podkreślone poprzez zastosowanie

płyt cementowych w intensywnym żółtym kolorze.

W trakcie prac nad projektem i w wyniku rozmów z władzami uczelni, a także ich doświadczeń z poprzednich realizacji, pierwszy raz spotkaliśmy się jako projektanci z chęcią przyjęcia przez inwestora estetyki opartej o materiał surowego betonu. Częściowo było to odzwierciedleniem pragmatycznego myślenia, co nam właśnie było bliskie. Dlatego też ważne elementy konstrukcyjne, jak słupy, podciąg i trzony klatek schodowych, szyby wind, otrzymały surowy, „niewykończony” charakter. Do takiej estetyki dobiegaliśmy rozwiązania koloro-

styczne, miejscowo pogłębiając efekt poprzez zastosowanie ciemnych płaszczyzn – wspomniany ambit na I piętrze, ciemne pomieszczenie reżyserki – II piętro, jak i wprowadzając kontrast, np. w płaszczyźnie podłóg. Dla przykładu, aby zdecydowanie rozróżnić poszczególne kondygnacje, wprowadziliśmy na każdej inny kolor żywicy poliuretanowej (piwnica – kolor pomarańczowy, parter – żółty, piętro – niebieski, II piętro – ciemnoszary). Odpowiedzią na przyjęty lekko brutalny charakter wnętrza komunikacji ogólnej było też wprowadzenie sufitów z malowanej na kolor grafitowy siatki cięto-ciągniętej.

Dbając o konieczność zabezpieczenia odpowiedniego natężenia światła w pomieszczeniach, zaprojektowano ściany o płaszczyznach tynkowanych i malowanych na biało oraz zastosowano oświetlenie LED. Aby złamać surowy charakter pomieszczeń biurowych, wykonano podłogi z wykładziny dywanowej typu obiektowego w płytach oraz zastosowano akustyczne sufity podwieszane o wysokiej estetyce. Mając na uwadze to, że łączymy funkcję dydaktyczną i sportową, zastosowano akustyczne przegrody i drzwi do pomieszczeń, a także akustyczny sufit nad boiskiem o najwyższych parametrach odporności na uderzenie piłką, oraz ustroje naścienne.

Zachowując charakter pomieszczeń o minimalnym udziale wielu kolorów, wybraliśmy rozbieżne wybarwienia drewna elementów, takich jak drabinki gimnastyczne i rozsuwane trybuny. Ze względu na ilość oznaczeń linii boisk zaprojektowano dla podłogi sportowej wysycony kolor niebieski, który stanowi neutralne tło dla grających zawodników.

Zewnątrz budynku odzwierciedla częściowo zastosowane materiały, które znalazły się wewnątrz budynku: cokoły wykonane z surowych żelbetonowych prefabrykatów, a elementy słusarki balustrad to nic innego, jak nierdzewna stal w postaci profilowej i napinanej siatki jako wypełnienia.

Otwarty taras od początku był zamierzeniem celowym i oczywiście pełni funkcje użytkowe oraz widokowe, jednak najważniejszą z nich jest możliwość obserwacji i rejestrowania meczy z góry – istotny element analizy trenerskiej.

Wnioski porealizacyjne

Ze względu na to, że była to inwestycja publiczna, miało to dla nas podwójne znaczenie i dotożyliśmy wszelkich starań, aby powstający obiekt był ciekawy mimo tak dalekiej ekspozycji od głównych dróg dojazdowych, i wykonany z założeniami projektowymi. Najtrudniejszym zadaniem po stronie naszego biura była walka o utrzymanie jakości nadzorowanego przez nas procesu budowy, co jest wynikiem trudnej ustawy o zamówieniach publicznych.

Jako autorzy projektu jesteśmy zadowoleni z osiągniętego efektu i uważamy, że udało nam się wypracować kompromis z ww. ustawą. Wynikiem tego jest budynek, który żyje i w różnych porach dnia oraz warunkach oświetleniowych raz zachwyca, a raz jest tłem. ■

Neostudio Architekci

zostało założone oficjalnie w 2005 roku jako efekt wieloletniej współpracy architektów: Bartosza Jarosza i Pawła Świerkowskiego. Dzięki współpracy z wieloma nagradzonymi biurami projektowymi Paweł i Bartosz nabyli rozległe doświadczenie pozwalające kreować estetyczne i efektowne kosztowo rozwiązania dla swoich klientów. Pracownia konsekwentnie rozszerza aktywność, podejmując nowe wyzwania w zakresie skali, funkcji, skomplikowania i lokalizacji projektu. Wsparta doświadczeniem i wiedzą współpracujących architektów oraz inżynierów branżowych, oferuje pełny zakres usług projektowych, inżynierskich, kosztorysowych i analitycznych. Gwarantuje dbałość o zapewnienie najwyższej jakości usług i dotrzymanie wyznaczonych umowami terminów.

Neostudio Architekci Świerkowski Jarosz Sp.P.
ul. Turniowa 5, 60-116 Poznań, tel.: +48 61 677 10 08
studio@neostudioweb.eu, www.neostudioweb.eu